

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut med virkning fra EM 13 tiltræder, at "Nul-tolerancen" overfor brydning af uran og andre radioaktive stoffer ophører.

(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)

(2. behandling)

Demokraterne er oprigtigt bekymrede. Det er vi, fordi vi her har at gøre med et forslag, der har vidtrækkende konsekvenser for vort lands fremtid. På trods heraf, så mener Naalakkersuisut ikke, at det er nødvendigt med borgerinddragelse på trods af, at det ledende koalitionsparti gik til valg på netop mere åbenhed og større inddragelse af borgerne.

Men det værste er faktisk, at Naalakkersuisut ikke har forstået sit eget forslag. Det er en skandale, der i sig selv burde få Naalakkersuisut til at trække eller udskyde forslaget, indtil man er 100 procent klar over, hvad det egentlig er man har foreslået.

For at skære det ud i pap, så omhandler dette forslag en helt og aldeles ophævelse af nultolerancen over for radioaktive stoffer. Hverken mere eller mindre.

I den forbindelse er det værd at notere sig mange ting. For det første har ledende siumuttere fremturet med synspunktet, at befolkningen allerede har taget stilling til spørgsmålet i forbindelse med valgkampen i starten af året. Formanden for Naalakkersuisut har således udtalt følgende til Sermitsiaq nummer 40:

"Ved valget i marts var der ingen, som kunne være i tvivl om, at jeg ville ophæve nultolerance politikken, hvis jeg blev valgt. Hele befolkningen kendte Siumuts holdning til nultolerance forud for valget".

Naalakkersuisoq for Råstoffer har i forbindelse med et svar på § 37 spørgsmål nummer 127 skrevet følgende:

"Spørgsmålet om ophævelse af nultolerancen var et væsentligt emne under valgkampen til Inatsisartut-valget i 2013. Naalakkersuisut mener, at vægernes tilkendegivelse ved valget skal tages alvorligt, hvorfor Naalakkersuisut føler sig forpligtet til at handle herefter."

Disse påstande fra Naalakkersuisut er horrible og fuldstændig ude af trit med virkeligheden. Tillad mig at bevise det:

Siumut stillede i sidste valgperiode et beslutningsforslag til Inatsisartut, der lød således:

Beslutningsforslag om at Naalakkersuisut pålægges til snarest at arbejde for indførelse af øvre grænse for indholdet af uran på 0,1 % på alle udvindings tilladte råstoffer i Grønland.

Dette forslag handler jo ikke om at ophæve nultolerancen helt og aldeles. Dette forslag handler

om at indføre en øvre grænse for uran-indhold, så der kan brydes andre mineraler med uran som biprodukt. I forslagetets begrundelse står der endda direkte ”Vi skal ikke bryde uran”. Forslaget blev behandlet på Efterårssamlingen 2012 – altså for et år siden.

I Siumuts valgavis til Inatsisartutvalget 2013 kan man læse følgende om uran:

”Udvinning af uran som biprodukt skal foregå på ordentlige og sikre vilkår, således at man sikrer udvinning af mineraler ikke bliver til fare for den omgivne natur og for sundheden.”

Igen ser vi altså, at Siumut taler om uran som et biprodukt.

Tidligere formand for Naalakkersuisut Hans Enoksen udtalte følgende til Sermitisiaq for blot nogle uger siden – nærmere bestemt den 9. oktober.

”Siumut er imod uranudvinning, og jeg vil heller ikke acceptere, at der bliver udvundet uran i Grønland”

Ikke ligefrem en udtalelse, der støtter op om en helt og aldeles ophævelse af nultolerancen over for radioaktive stoffer. Og det er nu engang det vi skal stemme om.

Den eneste gang jeg for alvor har hørt Siumut tale om brydning og eksport af uran var, da Formanden for Naalakkersuisut i sin åbningstale ved den nyligt afholdte Arctic Circle konference sagde, at Grønland i fremtiden vil blive blandt verdens 5 eller 10 største uraneksportører. Men denne udtalelse er altså først fremsat lang tid efter, at Naalakkersuisut har sat nærværende principbeslutning på dagsordenen. Lad mig i den forbindelse rose Formanden for Naalakkersuisut for, at hun i det mindste har forstået, hvad det er vi skal stemme om. Det er bestemt ikke tilfældet for alle i hendes parti.

Der er med andre ord ingen tvivl om, at Siumut altid har talt om uran som biprodukt, når talen er faldet på ophævelsen af nultolerancen.

Måske var det også derfor, at Naalakkersuisut for Råstoffer i et debatprogram på KNR den 15. oktober var af den overbevisning, at det forslag han har fremsat drejer sig om uran som biprodukt.

Jeg finder det på denne baggrund nødvendigt endnu en gang at fastslå, at nærværende forslag omhandler en helt og aldeles ophævelse af nultolerancen over for radioaktive stoffer. Hverken mere eller mindre.

Det har Siumut ikke foreslået tidligere og det har Siumut ikke skrevet i deres valgavis, så argumentet om, at befolkningen har været klar over Siumuts holdning er ganske enkelt ikke korrekt.

Alligevel vedbliver Naalakkersuisut med at påstå, at befolkningen er blevet hørt og inddraget. Kære medlemmer af koalitionen; det passer simpelthen ikke. Befolkningen er IKKE blevet hørt,

de er IKKE blevet inddraget og Siumut har ikke tidligere fremført synspunkter om en helt og aldeles ophævelse af nultolerancen, der vil betyde, at vi kan bryde uran og eksportere det.

Forhastet og uoplyst grundlag

Herudover er det vigtigt for Demokraterne at fastslå, at vi finder Naalakkersuisuts behandling af Inatsisartut for uacceptabel og utilstedelig. Man beder os om at træffe en historisk beslutning, og man beder os om at gøre det på et forhastet og uoplyst grundlag. Denne påstand skal jeg også gerne føre bevis for.

Det er nemlig sådan, at det er væltet ind med nye oplysninger og materiale, som alle medlemmer af Inatsisartut burde have haft bedre tid til at sætte sig ind i. Kort før 1. behandlingen modtog vi eksempelvis en 181 sider lang rapport med følgende titel:

”Rapport om udvinding og eksport af uran - Arbejdsgruppen om konsekvenserne af ophævelse af nul-tolerancepolitikken”

Naalakkersuisut har flere gange fremhævet, at denne rapport ingen betydning har for ophævelsen af nultolerancen – underforstået, at det ikke er nødvendigt at give os mere tid til at læse, undersøge og tage stilling til de ting, der kommer frem i rapporten. Denne påstand fra Naalakkersuisut er grinagtig. Læs dog titlen. Læs dog rapporten.

Rapporten fremkalder nemlig i den grad yderligere spørgsmål, som medlemmerne af Inatsisartut bør fordybe sig i før de er klar til at tage stilling.

Rapporten anbefaler, at der bliver foretaget ændringer i 11 forskellige love, at vi tilslutter os minimum tre internationale konventioner og at vi styrker hele vores administration væsentligt for at kunne håndtere de internationale krav og aftaler i forbindelse med eksport af uran.

Arbejdsgruppen anslår i rapporten, at det vil tage mellem 5 og 10 år at få alle disse ting på plads. Vi skal blandt andet tage stilling til om vi selv vil lave en mega administration eller om vi vil forsøge at søge optagelse i EU's organisation EURATOM. Et medlemskab heraf vil kræve at samtlige EU-lande tiltræder at Grønland kommer med. Det er Demokraternes håb og tro, at EU vil stille sig positive over for en ansøgning.

Arbejdsgruppen påpeger, at vi er nødt til at foretage disse tiltag for at kunne være sikre på, at vores eksporterede uran udelukkende bliver anvendt til fredelige formål. Det er en model, som man benytter sig af i eksempelvis Australien. Her stiller regeringen betingelser til køberne, når de sælger uran. Blandt andet må købere ikke videresælge uran, og uranen må kun anvendes til bestemte formål.

At stille den slags krav kræver, at man har et apparat, at man er en selvstændig nation og at man er repræsenteret i internationale fora, så man har mulighed for at kontrollere at købsbetingelserne bliver overholdt. Indtil vi er en selvstændig nation vil vi i den henseende være afhængige af Danmarks forhandlingsret i FN og i andre internationale organer. I sagens natur vil det kræve, at man på alle områder opnår enighed med Danmark om, hvordan det her skal effektueres. Demokraterne konstaterer, at den enighed ikke er til stede i øjeblikket.

Det er i store træk baggrunden for, at Demokratesne sammen med Inuit Ataqatigiit har fremsat et ændringsforslag, der skal sikre en ordentlig oplysningskampagne efterfulgt af en folkeafstemning. Demokratesne mener i den forbindelse, at det bør være et sammensat hold af eksperter og fagpersoner, der tager sig af borgeroplysningen. Det skal ikke være politikere.

Hvis det er politikere, der forestår oplysningskampagnen vil den ikke være objektiv, men til gengæld være farvet af de forskellige synspunkter.

Det ses allerede ganske tydeligt i den meget lidt konstruktive uran-debat, der i øjeblikket finder sted mellem ledende politikere fra Siumut og Inuit Ataqatigiit. Demokratesne mener, at begge partier forsøger at få det til at se ud som om, at de er eksperter hvad angår uran. Men det er ingen af partierne, og det er ingen af deres politikere. De er politikere med en holdning og ikke mere end det.

Det er også årsagen til, at vi i dette indlæg har afholdt os fra at komme ind på de faktuelle fordele og ulemper for miljø, sundhed og samfund, da det efter vores mening er en sag for fagfolk og eksperter at udrede dette.

Demokratesne skal med baggrund heri opfordre partierne her i Inatsisartut til at stemme JA til ændringsforslaget fra Inuit Ataqatigiit og Demokratesne, så det bliver muligt for alle – politikere såvel som befolkning – at tage stilling på et oplyst grundlag.

Demokratesne er grundlæggende et parti, der går ind for uranbrydning. Det har vi altid været, men det skal kun ske som følge af ordentlige, grundige og gennemarbejdede undersøgelser. I den forbindelse må vi konstatere, at Naalakkersuisut virkelig har gjort det vanskeligt at være et parti, der er tilhængere af at bryde uran.

Slutteligt vil jeg opfordre samtlige medlemmer af koalitionen til at tage ordet i denne debat. Her skal I fortælle befolkningen, at I hver især mener, at befolkningen er blevet hørt og at befolkningen er blevet inddraget. Fortæl mig også gerne, at I med hånden på hjertet kan sige, at I personligt mener, at I har fået tilstrækkeligt med informationer til at kunne træffe den her historiske beslutning, der kan få stor indflydelse på miljø, sundhed og på vores status som et rent land. Jeg tror ikke, at I tør rejse Jer og fortælle befolkningen disse ting, men overrask mig gerne.

Tak.